

Maksātspējas procedūras

Publicēts: 09.06.2020.

Situācijās, kad fiziska vai juridiska persona ir nonākusi finansiālās grūtībās un vairs nespēj kārtot savas saistības ar kreditoriem, ir paredzētas procedūras, kas ļauj tiesiskā veidā atrisināt šīs finansiālas grūtības atjaunojot maksātspēju vai izbeidzot saimniecisko darbību. Risināt finansiālas grūtības ir iespējams gan neiesaistot tiesu - parādu ārpustiesas restrukturizācija, gan tiesas procesā – tiesiskās aizsardzības process, juridiskās personas maksātspējas process un fiziskās personas maksātspējas process.

[Parādu ārpustiesas restrukturizācija](#)

Pirms tiesā tiek ierosināta maksātspējas procesa lieta, finanšu grūtībās nonākušajam saimnieciskās darbības veicējam (parādniekam) un kreditoriem ir iespēja veikt savstarpēji saskaņotu parādu restrukturizāciju jeb parādu ārpustiesas restrukturizāciju, kā rezultātā abas puses cenšas panākt vienošanos, lai izmainītu parāda atmaksas nosacījumus, ļaujot parādniekam turpināt saimniecisko darbību.

[Tiesiskās aizsardzības process \(TAP\)](#) ir tiesiska rakstura pasākumu kopums, kā mērķis ir atjaunot parādnieka spēju nokārtot savas saistības, ja parādnieks nonācis finansiālās grūtībās vai uzskata, ka tajās nonāks. Ārpustiesas tiesiskās aizsardzības procesu (ĀTAP) var izmantot komercsabiedrība, kam ir labas perspektīvas panākt vienošanos ar kreditoru vairākumu un nepastāv draudi, ka atsevišķi kreditori ar individuālu vēršanos pret komercsabiedrību varētu būtiski apdraudēt tiesiskās aizsardzības procesa plāna izstrādi, saskaņošanu un tālāku īstenošanu. Ja sarunu ceļā vienošanās ar kreditoru vairākumu ir panākta, ārpustiesas tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plāna apstiprināšana tiesā ļauj to padarīt saistošu arī mazākuma kreditoriem, kā arī iegūt tiesiskā aizsardzības procesā noteikto aizsardzību.

[Juridiskās personas maksātspējas process](#) ir tiesiska rakstura pasākumu kopums, kā ietvaros no parādnieka mantas tiek segti kreditoru prasījumi, lai veicinātu parādnieka saistību izpildi.

[Fiziskās personas maksātspējas process](#) ir tiesiska rakstura pasākumu kopums, kā mērķis ir pēc iespējas pilnīgāk apmierināt kreditoru prasījumus no parādnieka mantas un dot iespēju parādniekam, kura manta un ienākumi nav pietiekami visu saistību segšanai, tikt atbrīvotam no neizpildītajām saistībām un atjaunot maksātspēju.

Tiesiskās aizsardzības procesa, juridiskās personas maksātspējas procesa un fiziskās personas maksātspējas procesa principi:

tiesību saglabāšanas princips – procesā tiek ievērotas pirms procesa iegūtās kreditoru tiesības. Kreditora tiesību ierobežojums, kas noteikts procesa ietvaros, nevar būt lielāks, nekā ir nepieciešams attiecīgā procesa mērķa sasniegšanai;

kreditoru vienlīdzības princips – kreditoriem tiek dotas vienādas iespējas piedalīties procesā un saņemt savu prasījumu apmierinājumu saskaņā ar saistībām, kuras tie nodibinājuši ar parādnieku pirms procesa uzsākšanas;

patvaļas aizlieguma princips – kreditors un parādnieks nedrīkst veikt individuālas darbības, kas nodara kaitējumu kreditoru kopuma interesēm;

saistību izpildes princips – procesa ietvaros piemērojami tādi pasākumi, kas ļauj saistības, kuras uzņēmis parādnieks, izpildīt lielākā apmērā;

procesa efektivitātes princips – procesa ietvaros piemērojami tādi pasākumi, kas ļauj ar vismazāko resursu patēriņu vispilnīgāk sasniegt procesa mērķi;

apgrozības ātruma princips – procesa uzdevums ir uzturēt komerc tiesiskās apgrozības ātrumu. Parādnieka mantas realizācija veicama, lai pēc iespējas ātrāk nodrošinātu tās atgriešanos komerc tiesiskajā apritē;

atklātības princips – lai nodrošinātu uzticamību, informācijai par procesu ir jābūt pieejamai visām procesā iesaistītajām personām, tādējādi veicinot šo personu interešu ievērošanu un procesa mērķu sasniegšanu. Izņēmums ir informācija, kuras neierobežota izpaušana varētu kaitēt parādnieka vai kreditoru likumīgajām interesēm;

labticības princips – procesā iesaistītajām personām savas tiesības jāizmanto un pienākumi jāizpilda labā ticībā. Parādnieks un kreditors nedrīkst izmantot procesu, lai netaisnīgi iedzīvotos.

<https://www.mkd.gov.lv/lv/maksatnespejas-proceduras>